Diarienummer: KS-2026/503
Handläggare: Sara Svanfeldt, HR-chef

TJÄNSTEUTLÅTANDE

Begäran om upphävande av styrdokument på HR-området samt antagande av riktlinjer för rökfri arbetsmiljö och arbetstid i Knivsta kommun samt Knivsta kommuns förhållningssätt till övriga nikotinprodukter

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige:

1. Kommunfullmäktige upphäver policy för rökfri arbetsmiljö och arbetstid i Knivsta kommun

Kommunstyrelsens egna beslut:

1. Under förutsättning att kommunfullmäktige upphäver policyn för rökfri arbetsmiljö och arbetstid i Knivsta kommun antar kommunstyrelsen riktlinjerna för rökfri arbetsmiljö och arbetstid i Knivsta kommun samt Knivsta kommuns förhållningssätt till övriga nikotinprodukter
2. Riktlinjerna träder i kraft i samband med att kommunfullmäktiges beslut vinner laga kraft.

Sammanfattning av ärendet

Riktlinjerna ska skapa en rökfri och hälsofrämjande arbetsmiljö i Knivsta kommun, där ingen utsätts för tobaksrök eller motsvarande produkter i kommunens lokaler eller under arbetstid. Den innebär rökförbud i alla lokaler och fordon, rökfri arbetstid (med undantag för lunchrast utanför arbetstid), rökfria zoner utomhus vid entréer, särskilda regler för barn- och ungdomsverksamhet samt vård och omsorg, inklusive arbete i brukares hem. Riktlinjerna reglerar hur överträdelser hanteras, erbjuder stöd till rökavvänjning via friskvårdsbidrag, har en restriktiv hållning till snus och andra nikotinprodukter i tjänsten och tydliggör ansvar för chefer och medarbetare.

Ärendets uppkomst och historik

Lag (2018:2088) om tobak och liknande produkter har ändrats och är i dag mer omfattande än den version som Knivsta kommuns nuvarande policy utgår ifrån. De relevanta bestämmelserna om rökfria miljöer och arbetsgivarens ansvar finns framför allt i 6 kap. 1–3, 5 och 8–10 §§.

Lagens definition av rökning omfattar numera inte bara tobaksrök utan även användning av elektroniska cigaretter, upphettad tobak, örtprodukter för rökning och andra produkter som används på samma sätt som rökning. De nya riktlinjerna behöver därför ersätta begreppet ”tobaksrök” med ett samlande begrepp som täcker samtliga dessa produkter.

Reglerna om rökfria miljöer har också utvidgats och omfattar i dag bland annat skolgårdar och motsvarande områden vid förskolor och fritidshem, lekplatser, inhängnade idrottsplatser, restauranger och andra serveringsställen, lokaler där allmänheten har tillträde samt entréer till sådana lokaler. De nya riktlinjerna bör uppdateras så att dessa miljöer tydligt ingår.

Slutligen ska arbetsgivaren enligt nuvarande lag säkerställa att anställda inte mot sin vilja utsätts för rök eller utsläpp från de ovan nämnda produkterna i arbetslokaler eller liknande utrymmen. Detta ansvar behöver förtydligas i kommunens nya riktlinjer.

Rättslig utredning

Lagstöd

Riktlinjerna för rökfri arbetsmiljö och arbetstid i Knivsta kommun samt Knivsta kommuns förhållningssätt till övriga nikotinprodukter ska säkerställa att ingen ska utsättas för tobaksrök eller utsläpp från liknande produkter i kommunens lokaler eller under arbetstid, i enlighet med Lag (2018:2088) om tobak och liknande produkter samt Arbetsmiljölag (1977:1160).

Interna styrdokument

Detta styrdokument har omarbetats från policy till riktlinjer för att anpassas till den struktur för styrdokument som gäller enligt riktlinjer för politiskt antagna styrdokument (KS-2023/657).

Riktlinjerna för rökfri arbetsmiljö och arbetstid i Knivsta kommun samt Knivsta kommuns förhållningssätt till övriga nikotinprodukter är väl förenlig med kommunens arbetsmiljöriktlinjer (KS-2024-633).

Den tidigare policyn för rökfri arbetsmiljö (KS-2014/1028) kvarstår som grund för de nya riktlinjerna, tillsammans med den handlingsplan för rökfri arbetsmiljö som antogs 2014.

Konsekvensbeskrivningar

Ekonomiska konsekvenser

Riktlinjerna förväntas inte leda till några ökade kostnader för kommunen.

Barnkonsekvensanalys

Barnkonsekvensanalys är gjord enligt checklista.

Konsekvenser om beslutet inte tas

Om de föreslagna riktlinjerna inte antas lever inte Knivsta kommun upp till Lag (2018:2088) om tobak och liknande produkter samt arbetsmiljölagen (1977:1160).

Underlag för beslut och beslutsexpediering

Underlag för beslut

Tjänsteutlåtande 2026-07-10
Riktlinjer för rökfri arbetsmiljö och arbetstid i Knivsta kommun samt Knivsta kommuns förhållningssätt till övriga nikotinprodukter

Beslutet skickas till

Akten

Sara Svanfeldt
HR-chef

Barnchecklista inför beslut

Alla under 18 år är att betrakta som barn.

1. Påverkar beslutet barn?

Ja ☒ Nej ☐

2. Hur har barns bästa beaktats?

Barns bästa har beaktats genom att riktlinjerna minskar deras exponering för tobaksrök och nikotin, skapar rökfria och hälsofrämjande miljöer i alla barn- och ungdomsverksamheter, begränsar tobaksanvändning i vård och omsorg även i hemmet samt motverkar att vuxna fungerar som tobaksförebilder, vilket stärker barns hälsa och förebygger framtida tobaksbruk.

3. Beskriv eventuella intressekonflikter.

Inga intressekonflikter finns.

4. Barn tillfrågas vid övergripande fleråriga planer/styrdokument. Har så skett?

Ja ☐

Nej ☒

Inte aktuellt. Beslutet rör inte en övergripande flerårig plan eller ett flerårigt styrdokument. ☐

Barn har inte tillfrågats om innehållet i de nya riktlinjerna då innehållet utgår ifrån lagkrav som kommunen behöver leva upp till.